

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز پنجشنبه ۱۵ اردی بهشت ماه ۱۳۲۲

فهرست مطالب :

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - پیشنهاد آقای مؤید احمدی راجع بر رفع محرومیت آقای نوبخت از حضور در جلسات مجلس و بیانات آقای رئیس و تصویب این پیشنهاد
- ۳ - بقیه شور اول لایحه بیمه کارگران و رای ورود در شور دوم
- ۴ - موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه .

(مجلس یکساعت و بیست دقیقه قبل از ظهر بریاست آقای اسفندیاری تشکیل گردید)

صورت مجلس روز سه شنبه سیزدهم اردی بهشت ماه را آقای (طوسی) منشی قرائت نمودند

۱ - تصویب صورت مجلس

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست (خیر) صورت مجلس

تصویب شد . آقای سزاوار

۲ - پیشنهاد آقای مؤید احمدی راجع بر رفع محرومیت آقای نوبخت از حضور در جلسات مجلس و بیانات آقای رئیس و تصویب این پیشنهاد

رئیس - آقای مؤید احمدی

مؤید احمدی - بنده میخواستم تقاضائی از مقام محترم ریاست مجلس بکنم یکی راجع به آقای نوبخت در آن

جلسه بر حسب رأی مجلس ماده نظامنامه درباره ایشان اجرا شد و از مجلس خارج شدند حالا بعقیده بنده بقدر کفایت ایشان هم متنبه شده اند و استدعا میکنم توجه بفرمایند که ایشان را دعوت کنند که بمجلس شورای ملی بیایند .

رئیس - بنده هیچ انتظار نداشتم این موضوع پیش آمد کند و از این پیش آمد خیلی متأسف هستم ولی با فشاری خود آقای نوبخت موجب این پیش آمد شد و باعث تأسف گردید چون رأی مجلس مطاع است هر طور رأی مجلس باشد

عین مذاکرات مشروح یکصد و پنجاه و ششمین جلسه از سیزدهمین دوره قانون گذاری (مطابق قانون ۸ آذر ماه ۱۳۰۵)

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

اسامی غائبین که ضمن صورت مجلس خوانده شده :

غائبین با اجازه : آقایان : ملکزاده آملی - فاطمی .

غائبین بی اجازه : آقایان : دکتر سمیعی - تولیت - فرمند - ارگانی - گودرز نیا - مشیردوانی - لبقوانی - شجاع - اکبر - عطاء الله بالیزی - مهذب - جلائی - نمازی - دبستانی - آصف - سلطانی - صادق وزیری - شهابنگ - مسعودی - مستشار - دکتر لقمان - دشتی - کامل ماکو - معدل - نصرتیان - هراز - بوداغبان .

دیر آمدگان بی اجازه : آقایان : نیک پور - خسرو شاهی - نقابت - مشور .

مجری خواهد بود رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای مؤید احمدی آقایانیکه موافقت قیام فرمایند (باتفاق برخاستند) تصویب شد.

وزیر کشاورزی (آقای اعتبار) - بنده میخواستم عرض کنم که يك لوايحي است که اینها خیلی اهمیت دارد بنده میخواستم استدعا کنم که در تصویب این لوايحي توجه خاصی در مجلس شورای ملی مبذول شود مخصوصاً لایحه آبیاری که در مجلس مطرح بود و تا ماده چهارم آنها تصویب شده است و برای اجرای آنها يك مقدماتی تهیه شده و متخصص آبیاری حرکت کرده که اقدامات و مقدمات کار را فراهم کنند بنده میخواستم استدعا کنم که آقایان توجه فرمایند که این لایحه آبیاری تصویب شود و اقداماتی که شروع شده تا این قانون تصویب نشود نمیشود وارد عمل شویم و با تصویب این قانون امیدواریم که آن منظوری که همیشه آقایان داشته اند اجرا شود.

رئیس - عرض کنم که لایحه آبیاری در مجلس طرح شد و مشغول مذاکره شده اند بعد آقای نخست وزیر راجع بلایحه بیمه کارگران تقاضا کردند که مقدم قرار داده شود باین واسطه اقدام شد و يك ماده هم گذشت حالا بسته بنظر مجلس است هر کدام را تصویب میفرمایند مطرح شود آقای ملک مدنی.

ملک مدنی - بنده میخواستم عرض کنم که آقایان وزراء با آن ارتباطی که دارند خوبست که قبلاً بین خودشان توافق کنند که وقتی میانند بمجلس برای ما یکقدری تولید اشکال نشود این را آقایان در هیئت طرح کنند که در مجلس کدام لوايحي بایستی مطرح شود ما که همیشه برای کار حاضر هستیم دولت هم البته مایل است که سرعت از مجلس شورای ملی بگذرد این بنظر بنده کار آقایان وزراء است که خودشان قبلاً توافق کرده باشند و همینطور که آقای رئیس هم فرمودند وقتی که يك لایحه مطرح است او را از دستور خارج نکنند که باعث وقفه شود چون همینطور پشت سر هم تصویب شود بهتر است و کار هم جریانش بهتر خواهد بود

روحی - بنده عقیده ام این است که لایحه تعلیمات عمومی مطرح شود و پیشنهاد میکنم که به پیشنهاد بنده رأی گرفته شود.

دکتر سنگ - پیشنهادی راجع به طرح لایحه تعلیمات عمومی تقدیم شده است اگر اجازه بفرمائید آن پیشنهاد مطرح شود.

رئیس - آقای افشار

روحی - بدون اجازه حرف نزنید

افشار - اولاً بنده هیچوقت بی اجازه حرف نمیزنم ثانیاً عرض میکنم برای اینکه کار از پیش برود بطوریکه آقای ملک مدنی هم فرمودند باید بترتیب لوايحي که به مجلس تقدیم شده آنکه مقدم تر و مهمتر است بگذرد و بعد یکی دیگر ما لوايحي را که آمدیم اینجا بحث کردیم کلیاتش گذشت و چند ماده هم از قانون آبیاری مطرح شد و تصویب شد حالا تصدیق میفرمائید که این را کنار بگذاریم و يك لایحه که هنوز مورد بحث واقع نشده است جزء دستور قرار بدهیم این برخلاف اصل و عمل است و اگر اهمیت آنرا هم مورد نظر قرار میدهند معلوم نیست که موضوع آبیاری برای کشور کمتر از لایحه تعلیمات باشد بلکه مهمتر است بنده پیشنهاد میکنم و از مقام ریاست استدعا میکنم که لایحه آبیاری که چند ماده اش هم گذشته اجازه بفرمائید این را تمام کنیم و بعد سایر لوايحي را وارد شویم.

روحی - بنده پیشنهاد میکنم لایحه تعلیمات عمومی در درجه اول مطرح شود.

رئیس - دو پیشنهاد است مربوط با آقای فرمانفرمایان و آقای بیقی الاسلامی که هر دو پیشنهاد میکنند لایحه بیمه کارگران مطرح شود (نمایندگان - صحیح است) آقای فرمانفرمایان

فرمانفرمایان - ما خودمان باید يك ترتیبی داشته باشیم برای کار کردن و این رویه خوب نیست و این مذاکرات موجب میشود که ما از کار کردن عقب می افتیم ما در لوايحي که مختصر تر است و دو سه ماده بیشتر نیست و مطرح هم شده

است باید وارد بحث شویم بنده خیال میکنم که لایحه کارگران که مختصر است و مطرح هم شده است بنفع عموم است (صحیح است) این لایحه بیمه کارگران را خانمه بدهید بعد لایحه تعلیمات و بعد آبیاری

رئیس - آقای رهنما فرمایشی داشتید؟

معاون نخست وزیر (آقای رهنما) - عرض می کنم آقایان نمایندگان مقصودشان این است که لوايحي مفید جلو بیفتد و در اینجا يك اختلاف نظری که بین آقایان هست این است که بعضی از لوايحي که جنبه معارفی دارد جلو بیفتد بعقیده بنده آن چیزی را که آقای شاهزاده فرمانفرمایان فرمودند صحیح است مسئله بیمه کارگران يك امر مهمی است يك چیز لازمی است برای افرادی است که در کارخانه ها کار میکنند و زحمت میکشند بنده خیال میکنم که در نیمساعت هم این بگذرد و بنابراین خود آقای اعتبار و آقای وزیر فرهنگ هم موافقت دارند که این لایحه بگذرد بعد از این هم نظر آقایان مطاع است (صحیح است)

۴ - بقیه شور اول لایحه بیمه کارگران

رئیس - عجله لایحه بیمه مطرح است. ماده دوم - ماده دوم - حقوق بیمه باید مستقیماً توسط صاحب کار پرداخت گردد يك سوم حق بیمه بعهده کارگر و بقیه بعهده صاحب کار خواهد بود.

تبصره ۱ - از تاریخ اجرای این قانون کلیه مقررات مربوط بصندوق احتیاط و صرفه جوئی از قبیل کشور دو در صد و غیره ملغی میگردد.

تبصره ۲ - دولت آئین نامه مخصوص برای اجرای این قانون تصویب میکند که در آن تعریف کارگر و کارخانجات و دستگاههاییکه مشمول این قانون میشوند تصریح خواهد شد - همچنین تعرفه حق بیمه تا حدی که مربوط باینگونه بیمه ها باشد پس از تصویب هیئت وزیران بموقع اجرا گذاشته میشود.

تبصره ۳ - مقررات این قانون بترتیب و بتدریجی که زطرف دولت معین و اعلان خواهد شد در تمام کشور مجری خواهد گردید.

رئیس - آقای روحی

روحی - عرض میکنم موضوع بیمه يك موضوعی است که متأسفانه در این کشور خیلی به آن کم اهمیت داده میشود و در همه جای دنیا تمام مؤسسات بیمه است شاگرد مدرسه و يك دانشجو حیات او بیمه است ساختمانها و اتوبوسها و حتی مسافرین اتوبوسها همه بیمه هستند اساس تمام سازه انباشان روحی بیمه گذارده شده و این موضوع مهم برای این است که افراد بتوانند از حیات خودشان اطمینان داشته باشند و بدانند که اگر یکوقت دستخوش يك حادثه شدند لااقل ورثه آنها میتوانند از آن بابت يك استفاده بکنند متأسفانه در کشور ما کوچکترین توجهی نسبت باینکار نشده و حالا آمده اند و این لایحه را برای کارگران آورده اند بنده عرض میکنم که باید ملزم کرد تمام مالکین رعایای خودشان را بیمه کنند و وزارت فرهنگ تمام شاگردان خودشان را بیمه کنند و بلکه تمام افراد باید بیمه شوند.

سلطانی - حتی از ناامنی هم باید بیمه شوند.

روحی - حتی از ناامنی هم بقول آقا باید بیمه شوند تا از این راه ما بتوانیم واقعاً باسایش مردم کشور يك خدمتی کرده باشیم و این موضوع فقط از راه اجرای بیمه است. اما شرکت بیمه بنده خواستم در پایان این موضوع پیشنهاد کنم که این بیمه ها تماماً باید در شرکت بیمه ایران متمرکز باشد و در جای دیگر بعمل نیاید چون خود این شرکت بیمه را که بنده می بینم الان يك عایدات زیادی دارد و این عایدات همینطور را کد مانده که هیچ استفاده از آن نکرده اند بیشتر قرار بود که يك خانه هائی در حدود راه آهن بسازند که آن موقوف شد و بآن توجه نکردند بعلاوه در آنجا يك مخارج عجیبی هم میشود مثلاً اداره شرکت بیمه ظهرها نهار دارد و افرادش يك فوق العاده های بس زیادی میگیرند باید در بودجه این اداره واقعاً يك تجدید نظری بشود که هر روز ما برای اینکه يك نفر عضو شرکت بیمه بشود امورات مربوطه دچار بعضی اختلافات نشود چرا برای اینکه هم اتومبیل مفت دارد هم کار ندارد و هم حقوق زیاد

دارد اینها بنظر بنده خیلی قابل دقت است و من گمان میکنم که حقوق اینها از یک نفر مدیر کل از یک نفر رتبه نه ادارات نباید زیادتر باشد. آقایانی که عضو شرکت بیمه هستند و دارای کار هستند نباید حقوقشان از این قدر تجاوز نکند اگر این پایه حقوق را بیاوریم پائین اینقدر سر و دست نمی‌شکنند و اینقدر جدیت برای رفتن با آنجا نمیکنند بنده می بینم هر دوسه روز یکمرتبه دوتا عضو آنجا عوض میشوند دوتا میروند آنجا سر جای دوتا دیگر وقتی که یک شرکتی باین روزگار افتاد آن شرکت دیگر نمیتواند کار کند و انجام وظیفه کند و من میدانم دولت در این مورد چرا توجه نکرده رسیدگی نکرده من حتی با آقای دکتر میلسپوتند کر دادم که بکار شرکت بیمه بیشتر توجه کنند یک عایدانی در آنجا را کد مانده این سرمایه را بکار بیندازند که سودی بدهد که اقلاً کشور ایران بتواند از آن سرمایه استفاده بکند برای ملت ایران و الا این صورت خوبی نیست بنده میدانم که این بیمه کارگران خیلی تعویق درش شده است و بایستی خیلی زودتر از این اقدام کرده باشند و عقیده دارم که حتی باید دانشجویان مدارس و این اطفال بیگناه مردم را که در خیابانها آمد و شد میکنند و یا تحصیل می کنند مطمئن باشند باینکه حق حیات اینها محفوظ میماند و باید هم محفوظ بماند (صحیح است).

وزیر بازرگانی و پیشه و هنر - بطوریکه در جلسه قبل

هم عرض کردم البته هر قدر بیمه تعمیم پیدا کند این مملکت معلوم است که بنهایت ترقی رسیده و غایت مطلوبش این است که تمام قسمتهایش بیمه بشود همانطور که آقای روحی فرمودند ولی البته این عملی است که باید بتدریج پیش برود و در این قسمت که ما تجربه پیدا کردیم آنوقت در قسمت دیگر جلو میرویم و بالاخره میرسیم با آنجائی که یک بیمه عمومی در کشور برای تمام طبقات فراهم کنیم ولی این البته قدم اول است و بایستی اهتمام بشود که این قسمت خوب انجام بشود که ما بتوانیم برسیم بان منظور اصلی و بمجلس شورای ملی بنوبه خودش پیشنهاد کنیم. اما در قسمت دوم

شرحی که فرمودند راجع بشرکت بیمه فعلی و اینکه سرمایه اش بکار نمی افتد این راهم همانطور که تذکر فرمودند که بدکتر میلسپو هم گفته اند البته دکتر میلسپو و وزارت دارائی نظر خواهند نمود در این کار و مخصوصاً در این تجدید نظری که در هیئت مدیره آنجا شده البته این راهم در نظر خواهند گرفت که سرمایه آنجا را هم بکار بیندازند بنده در این قسمت اطلاع زیادی ندارم و البته تذکر آقای هم مفید است و البته وزارت دارائی هم خودش این کار را خواهد کرد و اگر نظر آقای باشد ما نظرمان این بود که بیمه کارگران ابتدا در شرکت بیمه انجام شود و بعد در کمیسیون در نظر گرفته شد یک شرکت مخصوصی این کار ایجاد بشود و برای این کار مخصوصاً اینطور در نظر گرفته شده که یک شرکت مخصوصی با یک سرمایه که ابتدا دولت میدهد شروع بکار بکند بعداً این سرمایه را در اختیار خود کارگران بگذارند که بتدریج آنها هم عادت بصرفه جوئی بکنند و ذی نفع بشوند و نفع آن بخودشان برسد و بالاخره این یک نظر خوبی بود که در کمیسیون بازرگانی گرفتند و بنده هم قبول کردم برای اینکه یک نظر خوبی بود و قابل توجه بود و از این نظر برای اجرای این قانون شرکت مخصوصی تشکیل خواهد شد.

رئیس - آقای ملک مدنی.

ملک مدنی - بنده نظرم این بود که اینجا چون در این لایحه مقرر شده است که حق بیمه را یک قسمت بکار گیرند و یک قسمت را صاحب کارخانه بنده معتمد بالاخره برای کمک بکارگران اگر موافقت بفرمائید تمام حق بیمه را خود آن مؤسسه و صاحب کار تأدیه کند که هم یک کمکی بکارگرها شده باشد و هم اینکه چیز زیادی نیست و بنده خیال میکنم که موضوع چندان مهم نیست تفاوتی هم نمیکند ولی برای کارگران مفید است و بنظر بنده خیلی بمورد است که مجلس شورای ملی این نظر را اتخاذ کند آقای وزیر بازرگانی هم با این نظر موافقت بفرمائید اما راجع به تأسیس یک شرکت بیمه مخصوصی که مذاکره شد بنده لازم بود که

عرض کنم آنچه که بنده اطلاع دارم شرکت بیمه یک مؤسسه بسیار خوب و خیلی مفیدی است خیلی هم خوب کار میکند اگر هم تغییر و تبدیلی در رؤسای آن میشود این روی همان جریانات معمولی و اداری است و الا هر یک از اینها که در موقع خودش مشغول کار شده اند بخوبی انجام وظیفه کرده اند و در این قسمت هیچ بالاخره تردیدی نیست بالاخره راجع به ناهار فرمودند بنده عقیده ام این است که چه عیبی دارد؟ (صحیح است) بالاخره باید برای تمام مستخدمین که در تمام این مؤسسات وزارتخانهها کار میکنند ناهار تهیه کنند که در همانجا صرف ناهار کنند و کار کنند (صحیح است) مگر مستخدم دولت یا بالاخره اعضای یک مؤسسه نباید برای شان ناهار تهیه کرد؟ و نباید ناهار بخورند اینهایی که چرخهای مملکت را اداره میکنند و می چرخانند باید خیالشان راحت باشد و تصور میکنم در این قسمت یک اشتباهی برای آقای روحی شده است که این بیان را فرمودند و الا بالاخره بنده اعتقاد این است که مستخدم را باید وسائل آسایش و راحتش را فراهم کرد آنوقت از او صحت عمل و درستی را خواست ...

دکتر تاج بخش - تا راحت نباشد نمی تواند کار کند. فکرش حاضر نیست.

ملک مدنی - بلی تا راحت نباشد این نمیتواند کار کند (صحیح است) این مستخدمی که پشت میز نشسته اگر گرسنه باشد اگر ناهار نخورده باشد از او انتظار کار نباید داشت مستخدمی که زن و بچه اش آسایش نداشته باشد نان نداشته باشد از او توقع خدمت و فعالیت امر محالی است (صحیح است) بالاخره الان در همه جا موجبات آسایش مستخدمین و کارمندان را فراهم کرده اند آنوقت گفته اند باید کار کنند کسی برخلاف وظیفه اش کار کند جزا و سزا کیسین برای او قائل شده اند و مواخذه میکنند (صحیح است) این یک اصل مسلمی است که بالاخره در تمام دنیا بهش عمل شده است و ما هم روبرقی و تکامل میرویم باید تمام این نکات را در نظر بگیریم (صحیح است) و الا یک مستخدمی را بگوئیم

ساعت هفت تو باید بیائی بوزارتخانه یا در شرکت و تا چهار ساعت بعد از ظهر هم باید بنشیننی کار کنی نه ساعت کار کنی و هیچ هم نخوری این عملی نمیشود آقا (صحیح است) اینطور نمیشود کار کرد ما هر وقت که خودمان در این جا جلسه تشکیل میدهم تا یک ساعت بعد از ظهر که طول میکشد همه میگذاریم میرویم بالاخره سائیرین هم مثل ما هستند بشر هستند بالاخره غریزه ایست که در همه ماها هست باین جهت بنده عقیده ام این است که اگر یک ناهاری شرکت بیمه داد سایر جاها و ادارات و وزارتخانهها هم باید یک ناهاری تهیه کنند و بدهند که تا حدی مستخدم آسایش داشته باشد و نیمساعت باصطلاح مجال داشته باشد که ناهار بخورد و بیاید سر کارش. (صحیح است)

وزیر بازرگانی و پیشه و هنر - بنده خواستم عرض کنم این بیمه مخصوصی که برای اجرای این قانون در نظر گرفته شده است نه برای این است که شرکت بیمه فعلی ما ناقص است یا خوب کار نمی کنند خیر. این یک تریبی است که در همه دنیا معمول است برای این کار و این جا تصور نشود که دولت با آنجا نظر غیر مساعدی دارد که این پیشنهاد را داده است و قرار شده است در کمیسیون یک شرکت مخصوصی تشکیل شود سوء تفاهم نشود.

رئیس - آقای انوار.

انوار - بنده خواستم این را با آقایان تذکر بدهم که چون شوراول است و ماده اول و شوردر کلیات هم تمام شده است دیگر نمیشود در ضمن ماده دوم در کلیات صحبت کرد عرض دیگری که داشتم این است که ماده دوم دو سه کلمه دارد که واضح نیست و بنده در مجلس تذکر میدهم مثلاً این جا میگوید در تبصره اول از تاریخ اجرای این قانون کلیه مقررات مربوط بصندوق احتیاط و صرفه جوئی از قبیل کسور دو درصد و غیره ملغی می گردد این کلمه و غیره را بنده میدانم چه چیز است چه مالیاتی از آنها گرفته میشود که نوشته اند و غیره این لولاً ثانیاً در تبصره دوم می نویسد که دولت آئین نامه مخصوصی برای اجرای این قانون وضع می کند که در آن تعریف کارگر

و کارخانجات و بنگاه‌هایی که مشمول این قانون میشوند تصریح خواهد شد این یعنی چه؟ یعنی این نظریاتی که دولت دارد راجع به تعریف کارگر و کارخانجات و بنگاه‌هایی که مشمول این قانون میشوند بعداً در نظامنامه تصریح و تعیین می‌کنند؟ این که نمیشود این را باید در خود قانون معین کنند نه در نظامنامه یعنی در نظر بگیرند که مراد از عملیات عمده روز مزد است یا کارگرانی است که در کارخانه کار میکنند یا چطور و الا اگر بنا باشد در نظامنامه معین کنند این جا عرض میکنم اثبات شیئی از برای شیئی فرع بر تعیین این موضوع است. میگویند کارگر را بعد دولت در نظامنامه تعریف میکنند که چیست یا بنگاه و کارخانه که باید این قانون شامل حال او بشود کدام است این تعریف و توضیح باید در قانون بشود نه در آئین‌نامه (صحیح است) و این‌ها را باید در اینجا نوشت اول باید تعریف کارگر و کارخانه را بکنند بعد آئین‌نامه بنویسند برای اجرای قانون اول باید در قانون بنویسند که کارگر آن کسی است که دارای یک چنین وضعیتی باشد کارخانه آن است که دارای چنین وصفی باشد و وقتی که این موضوع توضیح شد دیگر این تبصره هم مورد ندارد و جاندارد و چون شور اول است بنده پیشنهاد کردم که این تبصره در اینجا بدمورد است و جزء ماده اول قانون بشود و در آنجا تعریف کارگر و کارخانجات و بنگاه‌ها را که مشمول این قانون میشوند بکنند (صحیح است) آقای اوحدی هم این نظر را در ماده اول توجه کردند بهش و باید اول این قسمت در قانون تصریح شود حالا پیشنهاد میدهم برود بکمسیون و برای شور ثانی مطالعه بشود.

رئیس پیشنهاد آقای ناصری:

پیشنهاد میکنم تبصره ۲ ماده دوم اینطور اصلاح بشود: آئین‌نامه اجرای این قانون با تعریف کارگران و تصریح کارخانجات و بنگاه‌هایی که مشمول این قانون میشوند از طرف وزارت پیشه و هنر تهیه و تصویب هیئت وزیران خواهد رسید
رئیس - پیشنهاد آقای دکتر سنگک.

ماده دوم را بطریق ذیل پیشنهاد مینمایم: ماده ۲ - کلیه

حقوق بیمه کارگران بعهده صاحب کار خواهد بود.
رئیس - پیشنهاد آقای دهستانی.

پیشنهاد میکنم - در ماده دوم در عوض يك سوم نوشته شود يك پنجم حق بیمه بعهده کارگر و بقیه بعهده صاحب کار خواهد بود.

رئیس - پیشنهاد آقای دکتر ملک زاده.

تبصره ذیل را بماده پیشنهاد میکنم: تبصره - مستخدمین دولت هم مشمول این قانون خواهند بود.

رئیس - پیشنهاد آقای دکتر طاهری.

پیشنهاد میشود کلمه مخصوصی در سطر اول تبصره دوم ماده دوم حذف شود.

رئیس - ماده سوم قرائت میشود:

ماده سوم - مسئولین قانونی بنگاه‌ها که از مقررات این قانون تخلف نمایند علاوه بر جبران هزینه و زیان که طبق این قانون بکارگران متوجه میشود در هر مورد بجزای نقدی از پنجهزار ریال تا پنجاه هزار ریال محکوم خواهند شد.
رئیس - آقای انوار.

انوار - اینجا برای توضیح عرض میکنم نوشته شده مسئولین قانونی بنگاه‌ها حالا اول چرا کارخانجات را نوشته اند مسئولین قانونی کارخانجات و بنگاه‌ها باید بنویسند که اگر تخلف نمایند علاوه بر جبران هزینه و زیان که طبق این قانون بکارگران متوجه میشود الی آخر دیگر اینکه اینجا که ما در قانون نوشته‌ایم زیان معین نکرده‌ایم که زیان چه زبانی است و باید معین کنند که زیان چه زبانی است و تا چه اندازه است که میزانش معین باشد این هزینه و زیان تا چه اندازه است یکی دیگر اینکه در آخر ماده نوشته شده در هر مورد بجزای نقدی از پنجهزار ریال تا پنجاه هزار ریال محکوم خواهد شد این را باید در نظر بگیرند که این چه عنوانی دارد این جرم چه جرمی است خلاف است یا جنحه است یا جنایت است باید تخلف و جرم را در نظر بگیرند و مطابق آن مجازاتش کنند مثلاً اگر جنحه باشد از دو ماه حبس تأدیبی قابل اکتیاع یا مثلاً سه ماه حبس تأدیبی معین میشود نه اینکه

دارند همینطوری بنویسند از پنجهزار تا پنجاه هزار ریال محکوم خواهند شد این درست نیست باید این ماده را دقت بکنند و مطابق درجه بندی جرائم تنظیم کنند و مجازات معین کنند.

وزیر بازرگانی و پیشه و هنر - اینکه در قانون نوشته

شده مسئولین قانونی اشکالی ندارد زیرا مطابق قانون تجارت در اساسنامه هر شرکتی مسئولین قانونی را معین کرده اند که ممکن است این مسئول مدیر عامل یا هیئت مدیره باشد یا مدیر فلان است اشکالی ندارد و ترتیب این در اساسنامه‌ها است و معین است و ما هم در اینجا صرفاً مطلق مسئولین قانونی را نوشتیم اما اینکه فرمودند زیان کارگر چه چیز است این است که کارگر فرضاً رفت دستش خورد شد یا زیر ماشین رفت یا ناقص شد یا فلان شد و نمیشود همه را تصریح کرد و چون در این قبیل موارد زبانی باو وارد می‌آید آن زیانش را نگاه میکنند و باید مسئولین قانونی آن بنگاه یا کارخانه هم جبران هزینه آن را بنمایند هم زیان او را بدهد و در قسمت اینکه نوشته شده از پنجهزار ریال تا پنجاه هزار ریال جریمه این جریمه البته در هر کجا که هست و در هر قانونی با خود محکمه است که او معین میکند که این تخلف تا چه حد است دفعه اول است یا دفعه دوم است و تقصیر و گناه تا چه حد بوده است البته مطابق آن موارد مجازات را بهمان مراتب و بهمان نسبت و بهمان حدود معین میکنند این جا منتهی حداقل آن را پنجهزار ریال و حداکثر آن را پنجاه هزار ریال مقرر داشته اند اینست که بنظر بنده اشکالی ندارد و ماده بد تنظیم نشده است و مطابق این ماده هر تخلفی که از ناحیه مسئولین بنگاه پیش بیاید بهمان تناسب از پنجهزار تا پنجاه هزار ریال برایش جریمه معین میشود. (صحیح است)

طوسی - دفعه دیگری هم ماده ۱۰۶ نظامنامه داخلی

را تذکر دادم و عرض کردم باز هم عرض میکنم آقایان نمایندگان محترم مثل حضرت آقای انوار میل مبارکشان نیست که فرمایشاتشان ضبط شود که هیچ‌واگر لازم میدانند که از فرمایشاتشان نتیجه مطلوبه گرفته شود که خوبست

تشریف بیاورند جلو و پشت تریبون و مخصوصاً بعضی از آقایان نمایندگان که صدای شان نارسا است بیاناتشان شنیده نمیشود و نمیتوانند ضبط کنند این است که تذکره عرض میکنم که در آئیه اسباب زحمت آقایان تند نویسه‌ها و سایرین را فراهم نکنند (نمایندگان - صحیح است)

انوار - چشم چشم اطاعت میکنم. اجازه می‌فرمائید حالا برگردم بیایم آنجا دوباره بگویم.

رئیس - پیشنهاد آقای مجد ضیائی.

پیشنهاد میکنم در ماده سوم اضافه شود: تبصره ۱ - کلیه وجوه مأخوذه بمصرف کارگران همان بنگاه خواهد رسید.

رئیس - پیشنهاد آقای انوار.

پیشنهاد میکنم ماده سوم بکمسیون دادگستری مراجعه شود.

رئیس - پیشنهاد آقای فرمانفرمایان.

مجازات از تخلف در ماده با نظر کمسیون دادگستری تعیین میشود.

رئیس - ماده چهارم خوانده میشود:

ماده چهارم - کلیه مقرراتی که دولت برای حفظ و تأمین تندرستی و بهداشت کارگران وضع خواهد نمود کارفرمایان موظف با اجرای آن خواهند بود و متخلفین از آن مشمول ماده سوم میشوند.

رئیس - آقای انوار

انوار - من هیچ توجه نداشتم که کلمات من مخفی باشد و نشنوند آقایان مگر اینکه کسی درباره من بیمرحمت باشد و کلمات مرا نشنود.

طوسی - همه ارادت دارند باقا ولی باید فکر آقایان

تند نویسه‌ها را هم کرد (صحیح است) که در زحمت نیفتند (صحیح است).

انوار - بلی. چشم. اینکه روز سه شنبه در موضوع کلمه مقررات آقای فریدونی يك بیانی کردند که عنوان پیدا کرده است مقررات در اصطلاح بقانون این اصطلاح

وضعی شده است که عنوانش قانون است. پس بهترش اینست که مطابق آن صحبتی که در مجلس شد و مطابق آن پیشنهادی که آقای ملک فرمودند و تصویب شد کلمه مقررات را از اختیارات دکتر میلیسپو برداشتند و همانطور که آقای فریدونی فرمودند خوبست دستورات گذاشته شود پس آقای افشار شما هم توجه داشته باشید که مجلس رأی داد که مراد از مقررات معنایش جای قانون است دولت هم که نمی خواهد و نمیتواند قانون در اینجا وضع کند یک دستوراتی فقط در اینجا میدهد برای حفظ و تأمین تندرستی و بهداشت کارگران این است که طبق نظر مجلس بنده عقیده دارم که این کلمه مقررات از این ماده چهارم برداشته شود برای همان سابقه که مجلس روز سه شنبه سه ساعت در این موضوع صحبت کرد حالا دیگر بسته است بمیل آقایان.

وزیر بازرگانی و پیشه و هنر - اینکه نوشته شده از مقررات این قانون یعنی مواد این قانون حالا میفرمائید اگر میل داشته باشید مقررات را بر میداریم و نوشته شود از مقررات قانون تخلف نمایند.

رئیس - آقای طباطبائی

طباطبائی - این کلمه که آقا استیجاش دارید این در باب اختیارات دکتر میلیسپو بود و اوضاع اجناس و زندگی مردم و بازار و اینها و یک قدری استیجاش شد و بی خود هم این کلمه را برداشتند و الا در تمام قوانینی که ملاحظه میفرمائید سوابق زیادی دارد و این کلمه معمول است عیبی هم ندارد اما عرض کنم در مورد ماده چهارم این لایحه آقای وزیر پیشه و هنر در جواب آقای انوار اشتباه فرمودند و استناد به ماده سوم کردند در صورتیکه منظور ماده چهارم بود (صحیح است) والا اگر از این ماده چهارم مقررات را برداریم که دیگر چیزی باقی نمی ماند (صحیح است) و ایشان اشتباه فرمودند.

وزیر بازرگانی و پیشه و هنر - بنده در ماده سوم عرض کردم.

طباطبائی - ماده چهارم مطرح است. اشکالی که هست

فرمانفرمائیان - در این ماده بنده نظری که داشتم این است که غالباً در آن ...

رئیس - تذکر آقای طوسی را فراموش فرمودید؟

فرمانفرمائیان - بیایم پشت تریبون؟

رئیس - بلی.

فرمانفرمائیان - من از کلمه مقررات رم نمیکنم چون طوری شده است که کلمه مقررات دیگر مطلوب مجلس شورای ملی واقع نمیشود حالا باید آقایان وزراء متوسل بشوند بفرهنگستان که یک جانشینی برای این لغت وضع بکنند چون همه رم میکنند از این کلمه مقررات. ولی بطور کلی آن نکته را که بنده میخواستم عرض بکنم و مکرر هم دیده شده است در این مواقع یک ترجمه هائی میکنند وزیر دستور میدهد به چند نفری آنها مراجعه میکنند قوانینی که در سایر ممالک دیگر هست یک ترجمه میکنند تحت اللفظی و تقریباً آن میشود مقرراتی که صاحبان کارخانه در نقاط مختلفه باید آنرا بموقع اجرا بگذارند اشکال در این است که بنده عرض کرده و خود بنده چون در یکی از نقاط آذربایجان مواجه شدم با این امر و آن این است که تعلیماتی میدهند و دستوراتی میدهند که بهیچوجه میسر نمیشود اجرای آن در صورتیکه اجرای آن برای آن صاحب کارخانه و کارفرما میسر نشود چاره آن چیست از آن طرف مشمول جریمه هم خواهد شد از اینجهت باید اینرا در نظر بگیرید که ممکن است در بندر عباس یا در مشکین شهر آذربایجان یا در فلان گوشه ارسباران که یک کارخانه هست مقرراتی که وزارتخانه وضع میکنند شاید در اصفهان و تهران بشود سهولت اجرا کرد ولی در ارسباران اصلاً وسایلی نیست ملاحظه میفرمائید؟ پس اینرا باید کاملاً در محت نظر بگیرید در بعضی جاها وسایلی نیست که اجرا کنند مقررات وزارتخانه را ولی در این ماده نوشته شده است که جریمه و مجازات خواهد شد این البته در همه جا قابل اجراست از این نظر است که بنده جلب توجه میکنم که این مسئله را کاملاً اتود بفرمایند به بینند که تقاضی نباشد که فردا قانون وضع شود و بگذرد

آنوقت باین مشکل برخورد .

معاون نخست وزیر - عرض کنم که مسئله کارگر و

حفظ حیات کارگر که خود نمایندگان محترم بآن توجه دارند یک امری است که در دنیا از قرن نوزدهم مورد توجه شده است که برای کارگر یک وضعیتی اتخاذ کنند که این بتواند بحیات و کار و محصول عملش برسد البته این در هر مملکتی یک ترتیبی برای خودش پیش بینی کردند مملکت آلمان اول کسی بود که این کار را کرد و دولت انگلیس که یازدهمین کسی بود که این کار را کرد یک مقرراتی برای خودشان وضع کردند. در اینجا مقررات قانون نیست قانون همین است که تصویب میشود ولی توجه بفرمائید کارخانه ایست در فلان جا این را برای حفظ کارگر دولت میگوید که تصمیمی اتخاذ کنند که برای وضعیت نجای اینها اطاقشان روشنایی شان وضعیت حفظ الصحه آنها مطابق محل و همان کارخانه باید اجرا شود اینرا البته همانطور که آقای شاهزاده هم فرمودند یک چیز متحدالشکل و متحداللون نیست که همه بخواهند همان شکل بکنند دولت میخواهد یک تصمیمی برای حفظ تندرستی و حفظ سلامت کارگرها به نسبت آن کارخانه و آن محل اتخاذ بکند باینجهت این نگرانیها نباید در بین باشد که دولت بیاید یک وضعیتی را اتخاذ بکنند که وضعیت با کارخانهها جور در نیاید بالاخره مطابق وضعیت محل و کارگر و محیط آن کارخانه این مقررات وضع میشود و البته در آن آئین نامه که در ماده دیگر ملاحظه خواهید فرمود نوشته میشود و در نظر گرفته میشود (بعضی از نمایندگان کافی است)

دکتر ملک زاده - بنده یک عرضی دارم اگر اجازه میفرمائید عرض کنم.

رئیس - نوبت شما نیست. آقای مؤید احمدی

مؤید احمدی - بنده با آنکه عرض خیلی مختصر است بر حسب امر آقای طوسی آمدم پشت تریبون بنده این جا ماده مجازاتی را عقیده دارم باید در کمیسیون داد کستری مطرح بشود چون هر قوانینی که راجع به مجازات هست از

در ماده چهارم این است که دولت میخواهد برود یک مقرراتی را بردارد و برای اجرای امور بهداشت وضع کند و ما این مقررات را هنوز نمیدانیم چه چیز است که کار فرمایان موظف با اجرای آن خواهند بود و متخلفین از آن مشمول ماده سوم میشوند یعنی از پانصد تومان تا پنج هزار تومان جریمه قائل شده ایم برای اشخاص متخلف ولی این مقرراتی است که هنوز نه دولت وضع کرده و نه بمجلس آمده و نه معلوم است بنا برین چطور میشود که ما یک مقرراتی را که هنوز معلوم نیست چیست مشمول مجازات ماده سوم بکنیم و صاحب یک مؤسسه را اگر تخلف کرد از مقرراتی که بعداً دولت خواهد نوشت و معلوم نیست که چیست و نویسنده اش کیست محکوم باشد از پانصد تومان تا پنج هزار تومان جریمه بدهد بنا برین موافقت بفرمائید که این ماده را اصلاً حذف کنیم آنوقت بعداً در آئین نامه که ناچار خواهید نوشت ممکن است مسائلی را پیش بینی کنید و لاگر لازم باشد بیاید بمجلس شورای ملی و برود بکمیسیون مربوطه و تصویب شود.

وزیر بازرگانی و پیشه و هنر (آقای بدر) - عرض کنم اینکه بنده قبلاً عرض کردم مربوط بماده ۳ بود که مقررات آن قانون بود بعد معلوم شد که مقرراتی است که در ماده ۴ است عرض کنم این ماده ۴ مقرراتی است برای بهداشت کارگران و همچنین وظایف کارفرمایان. محققاً لازم است که از طرف دولت یک مقرراتی وضع شود و الا آن هم یک آئین نامه هائی دارد و یک مقرراتی هم وضع میکنند و اگر بدون جزا یک مقرراتی وضع بشود آنها هم مجازات نشوند و عمل بشود غایبند. حالا عبارتش طور دیگری بنظرشان میرسد و میفرمایند توجه بفرمایند یا برخورد بیک چیزهای بخصوص میکنید آنرا هم بنده نظری ندارم ولی اساساً باید یک مقرراتی وضع شود و الا بدون مقررات و آئین نامه قانون اجرا نمیشود.

رئیس - آقای فرمانفرمائیان پیشنهادی دارید غیر از پیشنهاد مطلبی هم دارید؟

کمیسیون دادگستری گذشته است عقیده‌ام این است که این دو ماده که مجازات دارد باید از کمیسیون دادگستری گذشته باشد اگر نظر موافق دارد در شور دوم در کمیسیون دادگستری تحت نظر بگیرد و مشاوره بکنید.

وزیر بازرگانی و پیشه و هنر - در شور دوم ممکن است که در این قسمت بنده نظر کمیسیون دادگستری را هم جلب کنم.

رئیس - آقای دکتر سنگ

دکتر سنگ - در اینجا فرصتی بدستم آمده است که این موضوع را از حضرت آقای وزیر بازرگانی سؤال کنم **انوار** - عده کافی نیست. (در این بین عده کافی شد)

دکتر سنگ - عرض کنم بنده شنیدم برای بهداشت کارگران دولت یک مقرراتی هست و آن این است که از هر کارگری یک میزانی که نمیدانم چقدر است میگیرند و آنرا کنار میگذارند (منشور - صدی دو) که هر وقت آن کارگری بمرض شد مصرف کنند حالا کم یا زیاد بنده نمیدانم این را بنده شنیده‌ام و مدت‌ها بود که خواستم عرض کنم که این موضوع اساساً بر داشته شود که یک کارگری دو تومان در یک روز حقوق میبرد از حقوق او یک قران، دو قران، پنج قران بر حسب آن قرار داد کسر کنند هم از اینکه ناخوش بشود یا نشود این پول در آنجا میماند این اگر صحیح است بنده عقیده دارم اصلاً دولت این موضوع را نسبت بکارگران خودش عملی بکند اینهمه همراهی و مساعدت میکند این را هم بکند و فقط در این موضوع که این لایحه را میآورد این را در نظر داشته باشد اولاً این کارگرانی که در این جا بیمه میشوند و طبق مقررات میخواهند با آنها رفتار بکنند این را نکنند این یک مختصر خرجی است برای آنها در ماه و اگر فرض بفرمائید صد نفر کارگر که باشد پورسانت‌ها که بگیریم پنج نفر مریض میشوند پنج نفر بدهند بقیه چرا باید بدهند آنها که مریض نشده‌اند حتی از آنها هم کسر میکنند برای اینکه اگر مریض شدند صرف آنها بشود بنده خواستم استدعا کنم آنهایی که تحت نظر

صاحب کار هستند و صاحب کار باید آنها را توجه کند این را خود او بدهد و دیگر از آنها چیزی کسر نکند برای مداوا و غیر آن

وزیر بازرگانی و پیشه و هنر (آقای بدر) - تبصره دو نظر آقا را تأمین کرد و اگر تا کنون دو در صد یا هر چه گرفته میشد از این ببعده گرفته نمیشود اما راجع باین که حق بیمه را دولت بدهد یا یک قسمت آنرا دولت بدهد و یک قسمت را کارگر بدهد البته در شور دوم مطالعه بیشتری در این قسمت میشود

پیشنهاد آقای هاشمی

بنده در ماده چهار پس از لفظ بهداشت پیشنهاد میکنم کلیه کارگران کشور نوشته شود **پیشنهاد آقای ساکینیان**

در ماده چهارم بعد از کلمه کارگران اضافه شود و حداقل حقوق و حد اکثر ساعت کار **پیشنهاد آقای فرمانفرمائیان**

اصلاح ماده چهار: کارفرمایان در صورت فراهم بودن وسائل الی آخر **پیشنهاد آقای انوار**

کلمه مقررات تبدیل بکلمه دستور شود **پیشنهاد آقای طباطبائی**

پیشنهاد میکنم ماده چهارم حذف گردد

رئیس - ماده پنجم: **ماده پنجم** - دولت مکلف است در ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون شرکت مخصوصی برای بیمه کارگران تأسیس کند که سهام آن بتدریج در دسترس خود کارگران بگذارد و تا وقتی که این شرکت تأسیس نشده دولت میتواند از شرکتهای موجود بیمه برای اجرای این قانون استفاده نماید.

رئیس - آقای انوار **انوار** - آنچه که بنده از این ماده استفاده میکنم اعضاء خود کمیسیون از تجار و صاحبان کارخانه هستند این قانون

درست ریخته شده است برای این موضوع و برای چه ساخته شده است این قانون برای اینکه این بیمه که توی خیابان سعدی است این را یک کاخی است که درست کرده اند یک برج ایفلنی درست شده است باخارج زیادی حالا شرکائی داشته است مقاطعه کارهایی داشته است بهر حال آنجا را درست کرده اند بآن بزرگی میخواهند چکار کنند این است که اینجا آورده اند ملاحظه کنید این جا در ماده دوم نوشته شده است حقوق بیمه باید مستقیماً توسط صاحب کار پرداخت گردد. یک سوم حق بیمه بعهده کارگر و بقیه بعهده صاحب کار خواهد بود: این جا الان چیزی که عملی خواهد شد از این قانون یعنی وقتیکه گذشت این قانون فوراً این عملی میشود آقایان کارگرها باید ثلث حقوق را بدهند برای بیمه و بعد هم یک شرکت بیمه تشکیل بدهند و بگویند بصاحبان کارخانهجات بیائید شما حقوق بیمه را مرتب بدهید یک قسمتش را. چرا؟ من حالا ماده را میخوانم که آقایان توجه بفرمایند میگوید دولت مکلف است در ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون شرکت مخصوصی برای بیمه کارگران تأسیس کند که سهام آنرا بتدریج در دسترس خود کارگران بگذارد و تا وقتی که (یعنی ظهور حضرت حجة^۴) این شرکت تأسیس نشده دولت میتواند از شرکتهای موجود بیمه برای اجرای این قانون استفاده نماید.

پس غرض این برای این شرکت بیمه ایست که حالا هست حالا اگر منظور این شرکت است که حالا هست بنده حرفی ندارم و بنده البته میخواهم که یک پولی به صندوق دولت افزوده شود و من یک و کیلی نیستم که بموکلین خودم بخواهم یک چیزی تحمیل شود ولی اگر این نظر نیست و دولت میخواهد شرکت دیگری تأسیس کند اصلاً محتاج نیست دولت تأسیس شرکت میکند خودش جریان کار را هم میداند در موقع خودش هم چیز میکند. آیا شما میتوانید این اجازه را از مجلس شورای ملی بگیرید الان هنوز شرکت تأسیس نشده باشد بیابند و مطابق ماده ۲ صاحبان کارخانه جات و صاحبان حقوق یک حقوقی بپردازند بسیار خوب اگر

غیر از این است توضیح بدهند. **وزیر بازرگانی و پیشه و هنر** - من تعجب میکنم که آقای انوار با این توضیحاتی که عرض شد در کلیات و غیره میفرمایند که تمام این لایحه برای این است که چهارشاهی دولت بگیرد بدهد بشرکت بیمه اولاً شرکت بیمه اگر هست در مقابلش اگر کارگری فرض یک حادثه برای او وارد بیاید صد مقابل آن پول باید به آن کارگر بپردازد. اینطور نیست که یک وجه بلا عوض داده شود به اشخاص توی جیبشان ریخته شود. بعلاوه شرکت بیمه امروز دارای یک سرمایه و یک ذخیره معتناهی است که حتی یکی از نمایندگان محترم آقای روحی فرمودند که دولت از این سرمایه استفاده کند و نسبتاً یک سرمایه معتناهی هست که حالا دارند اینطور نیست که تصور فرمودید و رشکست شده است و بایستی یک پولی از یک عده بگیریم و رفع و رشکستی را بکنیم و آن عمارت را دائر کنیم اینطور نیست این لایحه صرفاً برای رفاه کارگران است و این کارگران هم البته مربوط بدولت بوده است سابقاً یک سهمی میپرداخته اند یعنی صدی دو این چیزی نیست شاید حالا هم کمتر بشود و این مربوط بدولت بود مربوط به بنگاههای خصوصی بود حالا این لایحه شامل بنگاههای خصوصی هم هست و آنها هم مجبور هستند که در این شرکت کنند ولی در اینجا نوشته شده است که در ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون شرکت مخصوصی برای این کار تأسیس کنند برای اینکه بتوان یک بیمه جدیدی تأسیس کرد یک وقتی لازم دارد و برای اینکه این قانون فوراً اجرا شود در شرکت بیمه این کار عمل خواهد شد در ظرف شش ماه که وسایل این کار فراهم شد آن شرکت تأسیس خواهد شد و بعد ها در آن شرکت تمرکز پیدا میکند و آنجا میبرد خواهش میکنم آقای انوار سوء ظنی که نسبت باین لایحه فرمودند قدری بکاهند.

رئیس - آقای طباطبائی.

طباطبائی - اولاً در آخر سطر دوم این ماده این کلمه

دسترسی را سر هم باید نوشت که آقای انوار دست رسی نخواهند و این غلط است و يك كلمه است و اما اشکالی که بنده دارم در این ماده درست نقطه مقابل فرمایش آقای انوار است و آن این است که تأسیس شرکت، شرکت درست کردن از طرف دولت يك بلای است که ۷، ۸ ساله سال است که دامنگیر این مملکت شده است هر جا که نمی توانست وزارتخانه درست کنند، اداره میسازند شرکت اسمش را میگذارند اینکه ایشان گفتند توی خیابان سعدی يك برج ایفلی هست خیلی عریض و طویل با اسم شرکت بیمه آقا اندرون آنجا را ملاحظه نکردید آنجا سه چهار نفر وزیر می نشینند یعنی از پست های مهم وزارت وقتی که بیرون آمدند یا جا نبود میفرستند در آنجا با همان حرفها، اتومبیل و تشریفات آنوقت صحبت از کارگرهای کارخانه میشود که فضای کارخانه خوب نیست تنگ و تاریک است میخواستیم کارها را درست کنیم از این صحبت ها میشود عرض کنم که خیلی خوب اگر بگوئیم این را بیندازید دور و از بین ببرید این را که گوش نمی کنند ولی لااقل مشابه این مثل این يك برج ایفلی در خیابان دیگر بنا نکنید شما میخواستید يك عده مرتباً پول بدهند خودشان را بیمه کنند و چه کنند خود اینها را بدهید باین شرکت این شرکت که هست چقدر دیگر بعد از شش ماه میخواستید شرکت دیگری بسازید الان شرکت دیگری هست گنده هم هست عظیم الشان هم هست عرض کنم که سه چهار نفر وزیر و وزارتخانه هم آن تو هست وقتی هم که کار بیشتر بشود زندگی آنها هم بیشتر راه می افتد (نبیل سمعی یکی از لیبران کارگرم آنجا هست) میفرمایند یکی از لیبران کارگران هم آنجا هست آنرا بنده نمیدانم خیلی خوب يك شرکت دیگر درست کردن با این تنگی با این سختی با این تنگدستی دیگر نمیدانم چه خبر است آقا واقعاً من تعجب میکنم اینهایی که با اسم دولت بما حکومت میکنند اینها عجب ساختمانی دارند (خنده) که با ایشان هر چه میگویند هر چه تذکر میدهند هر چه روزنامه ها مینویسند مثل اینکه بدیوار میگویند

حالا موقعی است که این مرد، رئیس مالیه قلم دست گرفته هی روی اعداد خرج قلم سرخ میکشد از آنطرف او دارد خرج را کم میکند از این طرف شما دارید سوراخ باز میکنید منتها اسمش شرکت است، اداره است، وزارتخانه است یعنی چه از مردم هی پول بگیرید و بودجه درست کنید و بکعده معاون و عرض کنم منشی و چه و چه و چه درست کنید حالا میخواستید اسم آنرا شرکت بگذارید یا وزارتخانه بگذارید یا اداره بگذارید (پارسا - به سود کارگران است) منم حرفی ندارم خدا کند به سود کارگران باشد خوب همین شرکتی که هست اگر اصلاحاتی بایستی بشود اگر اساسنامه اش اصلاح لازم دارد، سازمان اداریش محتاج باصلاح است و تغییر باید بکند اصلاح کنید (سزاوار - بکعده منتظران) خوب مگر اینکه بکعده منتظر باشند سه چهار نفر مدیر عامل و هیئت مدیره آنجا گذاشته اند پشت پرده و با اسم شرکت بیمه کارگران میخواهند يك دستگاه دیگری درست کنند آن يك حرفی است ولی همانطور که عرض کردم در سازمان این جا در تشکیلات این جا در اساسنامه این جا اگر اشکالاتی هست که این وظایف را او نمیتواند انجام کند خوب اینها را اصلاح کنید و با اینکه من میدانم بحرف گوش نخواهند کرد معذرتا خواستم این را تذکر بدهم اگر آقایان لطف میفرمایند باید نگذاریم يك شرکت تازه درست شود اگر موافقت نمیفرمائید که هیچ.

معاون نخست وزیر (آقای رهنما) - عرض کنم که بحث در موضوعات و در لواحق وقتی درست مراجعه شود وقتی صرف وقت درش بشود و دقت شود نه وقت مجلس گرفته میشود نه سوء تفاهم پیش میآید. آقای طباطبائی رفیق عزیز بنده اظهاراتی کردند که بنده هم از رو رقم ناچار شدم به اصلش مراجعه کردم دیدم خود آقای طباطبائی نماینده محترم خطیب مشهور آنقدر زحمت بخودشان نداده اند که به لایحه مراجعه کنند و تشریف بیاورند اینجا مذاکراتی بفرمایند در لایحه اصلی که دولت تقدیم کرده است تأسیس شرکت نیست آقای طباطبائی. در لایحه دولت همان شرکت

بیمه است پس بنا بر این آقا وقتی که اظهار میفرمایند متوجه باشند که ممکن است این بحث موجب يك اشتباهی بشود دولت وقتی این لایحه را پیشنهاد کرده است تأسیس این شرکت بیمه جدید را نخواسته است بنده نمیخواهم دفاع کنم که تشکیلات ما کاملاً صحیح است ولی در این جا دولت این پیشنهاد را نکرده است و در کمیسیون اضافه شده است (طباطبائی - در ماده پنج هست) عرض کردم در لایحه دولت نیست این ماده پنج گزارش کمیسیون است وقتی که صحبت میشود دولت میخواهد اشخاصی را بیاورد وزیر بیاورد این موضوع ندارد چون دولت این را نخواسته است (طباطبائی - پس حذفش کنید) این را کمیسیون اضافه کرده و کمیسیون در این پیشنهاد نظری داشته است این را شما در کمیسیون اضافه کرده اید (طباطبائی - من در کمیسیون نبودم) در هر صورت پس این تهمت بدولت وارد نمی آید که آقا میفرمائید دولت آمده کارگران را وسیله قرار داده و میخواهد مخارج تأسیس يك شرکت تازه را به مملکت تحمیل کند البته يك سوء تفاهمی نباید ایجاد بشود که دولت يك لایحه آورده و میخواهد يك شرکتی تأسیس کند در صورتی که این اصل لایحه دولت است بنا بر این مطالب را ما بایستی با حسن نیت تلقی کنیم (طباطبائی - البته حسن نیت هست) اما حسن نیت تظاهر هم لازم دارد.

مخبر کمیسیون (امامی) - عرض کنم در لایحه اولی که آمده است به مجلس شورای ملی صریحاً نوشته شده بود موظفند بنگاهها و کارخانجات که این عمل را بوسیله شرکت بیمه ایران بکنند ولی يك نظری در کمیسیون پیدا شد همان نظری که آقای روحی و آقای انوار فرمودند که این عمل ممکن نیست بوسیله يك شرکت انجام شود از طرف دیگر آن کارهایی که راجع به کارگران میخواهند بکنند منحصراً بایستی بوسیله يك شرکت دولتی باشد یعنی ممکن است اگر بخواهند يك جنسی را بخارجه حمل کنند آنرا به يك شرکت خصوصی که چند نفر اداره میکنند مراجعه کنند و بیمه کنند ولی بیمه کارگران بطوری که در همه جای دنیا معمول است

باید در يك شرکت دولتی باشد در خارج اینطور است ولی از آنطرف در کمیسیون هم اکثریت کمیسیون نظری که پیدا کردند نظر خوبی بود نه اینکه نظر بدی داشت گفت تمام این کارها را اگر به شرکت بیمه واگذار کنند شاید از عهده بر نیاید يك شرکت دیگری مخصوص این کار باید درست شود و در کمیسیون بالاخره این نظر قبول شد که تا وقتی شرکت جدیدی تشکیل نشده این کار را همان شرکت بیمه ایران اداره کند تا این که يك شرکت دیگری دولت مخصوص باین کار تأسیس کند و در حقیقت این نظریه بود که آقای روحی و آقای انوار داشتند که دولت بایستی شرکت دیگری باین توسعه که در این کار پیدا میشود تأسیس کند و در این شرکت نمیشود این کار انجام شود.

رئیس - آقای ملک مدنی.

ملک مدنی - عرض کنم این موضوعی که بحث شد بنده هم از اشخاصی هستم که مخالف با این اصلاح کمیسیون هستیم همینطور که آقای رهنما و آقای مخبر کمیسیون اظهار فرمودند این نظر کمیسیون بوده و نظر دولت نبوده است و بنده هم از اشخاصی هستم که موافق نیستم که تشکیل يك شرکتی بدهند آقا تشکیل شرکت در سازمان آن کار آسانی نیست يك کار کوچکی نیست ما يك شرکتی داریم يك شرکت سهامی و دولت هم بیشتر سهامش را دارد حالا آمده ایم يك موضوع خوبی را در نظر گرفته ایم و دولت میخواهد برای خطرات آتی که کارگران را بیمه کند و يك ذخیره باشد برای آنها که در مواقع مقتضی بتوانند کارگران استفاده کنند و همانطور که عرض کردم باید تمام این حق بیمه را صاحبان کارخانجات بدهند و همان يك سوم هم تحمیل به کارگران نشود و آن چیزی که گرفته میشود و جمع میشود در همین شرکت بیمه دولتی جمع شود و من نمیدانم این چه نظری است که میخواهیم يك دستگاه دیگری درست کنیم و يك مخارجی ایجاد کنیم این کاری هم که ما میخواهیم بکنیم باید بوسیله همین شرکت باشد ما يك مؤسسه بیمه داریم و در دنیا هم این مؤسسه معروفیت دارد و طرف رجوع است و باغالب مؤسسات بیمه

دنیاهم ارتباط دارد و اگر تمام سرمایه‌اش هم مال دولت است بنظر بنده عیبی در این کار نیست و بنده پیشنهاد کردم که همان پیشنهاد دولت عملی شود و برای بیمه کارگران و برای این که نظر آقای انوار هم تأمین شده باشد یعنی يك سازمان جدیدی پیدا نشود و يك کارمند جدیدی استخدام نکنند و اگر بخواهیم اجتناب کنیم از این مخارج زیادی بیمه کارگران هم باید جزء همین شرکت بیمه ایران باشد.

طباطبائی - بنده يك توضیحی دارم.

رئیس - نوبه شما نیست.

انوار - توضیح نظامنامه ایست؟

طباطبائی - توضیح نظامنامه ایست آقای انوار هم موافقتند **رئیس** - آقای ثقة الاسلامی.

ثقة الاسلامی - عرض میکنم شرکت بیمه یکی از کارهای عام المنفعه ایست که بدبختانه تازه به مملکت ما وارد شده و تقریباً صد سال است در خارجه هست و یکی از چیزهایی است که منفعت سرشاری دارد و حقوق و منافع کارگران و مستخدمین و آنهایی که بیمه میشوند ملحوظ میشود و شرکت بیمه در همه جا يك موضوعی است که طرف علاقه همه است و غیر از تجارتخانه و شرکت‌های دیگر است این شرکت يك چیزی است که از همه جهت منفعت دارد و اشخاصی علاقمند هستند که خودشان و مالشان و همه چیزشان را بیمه کنند و علاوه بر آنکه تأسیس این شرکت برای اشخاص فوائد زیادی دارد برای صاحبان سهام هم خیلی منفعت دارد و صدی نود و نه در این کار منفعت هست بدبختانه مطابق اطلاعی که بنده دارم شرکت بیمه ایران که نمیدانم پانزده سال ده سال است هشت سال است تأسیس شده است در این مدت آن انتظاری را که ما داشتیم برای منافع دولت یا آنهایی که سهام داشتند آن چشم داشت عملی نشده است مثلاً در این شهر همه میدانند و میگویند از پل و الا بل آن زمینهایی که سابقاً متری ده شاهی بود اینها را با اینکه خود شرکت میتواند از آنها استفاده کند و از این کارهای عام المنفعه منافع زیادی بردارد خودش بگرد و با شخص روی مستغلاتشان پول داد و آنها رفتند و يك اسپکولاسیونی

کسی که کارگر است حتی آنها از کارگر هم بالا رفتند برای مزدور تریبی قراردادند مثلاً من در خانه خودم يك خدمتکاری دارم که يك حقوقی باو میدهم يك تریبی قرار دادند که من وقتی بیست تومان باو حقوق میدهم دو تومان هم برای بیمه او میدهم در حقیقت من بیست و دو تومان حقوق میدهم و دو تومان هم کارگر برای و خدمتکار برای بیمه بدهد که او هیچده تومان حقوق ببرد و خلاصه هیچده تومان خدمتکار حقوق میبرد و چهار تومان هم بحساب او سه شرکت بیمه میدهم که من بیست و دو تومان مواجب داده‌ام هیچده تومان مال کلفت و چهار تومان هم مال بیمه که وقتی از منزل من رفت یا ناخوش شد دیگر در کوچه‌ها گدائی نکند یکی هم بیمه حوادث است یکی هم بیمه فقر و فاقه است یکی هم بیمه ناخوشی و یکی هم بیمه پیری است که تمام اینها هست و آنچه بنظر بنده میآید بیمه فقط يك حسن اداره میخواهد که متأسفانه در این مملکت از بس حسن اداره نبوده سلب اعتماد شده است مثلاً وقتی که ما يك شرکت بیمه دولتی داریم و در صورتی که نظمی مملکت هم جزء دستگاه دولت است ژاندارم هست چرا وقتی که من میخواهم بیمه دزدی بکنم صدی هشت حق بیمه میخواهند؟ باید صدی دو بیشتر نگیرند در صورتی که اصلاً این وظیفه دولت است وقتی که مردم میخواهند خانه‌شان را بیمه کنند باید يك حق بیمه کمی گرفته شود در فرنگستان خود آقای بدر بهتر میدانند که حتی برای شکستن شیشه و شکستن استکان دستگاههای بیمه هست هم آن شرکت‌ها منفعت میکنند هم اشخاص استفاده میکنند مثلاً همه بر علیه ناخوشی بیمه هستند که با سالی صد تومان دو بیست تومانی که میدهند تمام افراد خانواده بیمه هستند در مقابل ناخوشی در صورتی که ما دبدبه‌ایم خانواده‌هایی در اثر يك ناخوشی تمام زندگانشان به باد رفته است بجهت اینکه صاحب خانواده رئیس آن خانواده مریض شده هر چه داشته اند صرف حکیم و دوا کرده‌اند آخر هم معالجه نشده و بیچاره مانده و وسائل معیشت آن خانواده مختل شده است در صورتی که با سالی

صد تومان دو بیست تومان که میدهد هر وقت افراد آن خانواده ناخوش شوند بیمه مداوا میکنند ولی تمام اینها شرطش این است که خوب اداره بشود شرکت بیمه نه این که يك پولهایی که شرکت بیمه داشته است باشخص با نفع کمی داده است و آن شخص منافع زیادی برده در صورتی که آن پولی که بیمه داده است در ده سال قبل با حالا قابل مقایسه نیست آن چیزی که بیمه آن روز داده است اگر خودش بکار می انداخت ده تومان او امروز صد تومان بود و بابد این شرکت امروز میلیارد شده باشد آقایان تجار آقای نیک پور میدانند که بیمه در چند سال قبل از این اگر صد هزار تومان داشت باید آن صد هزار تومان دو میلیون شده باشد کجا است آن پولها؟ و بنده اطلاع دارم که اشخاصی در سالهای قبل از بیمه یا بانک رهنی پول گرفته اند صد هزار تومان و دو بیست هزار تومان و با آن پول معاملات ملکی کرده‌اند و فوائد سرشاری برده‌اند آن پول شرکت بیمه و بانک رهنی را هم داده‌اند بنده عرض میکنم چرا این معاملات را خود شرکت بیمه نکرده؟ اگر کرده پس آن پولها کجا است؟ اگر نکرده پس حسن اداره نبوده است.

وزیر بازرگانی و پیشه و هنر - بطوری که آقایان

فرمودند در لایحه دولت این ماده نبود ولی در کمیسیون بازرگانی آقایان اظهار نظر کردند و بنده را متقاعد کردند که اگر يك شرکت بیمه مخصوصی باشد بهتر از این است که این کار باین شرکت مراجعه شود و این هم بهیچوجه از نظر عدم اطمینان باین شرکت نبود تصور فرمودند که چون در جاهای دیگر هم همینطور است و يك شرکت بیمه در يك مملکتی که همه کارها را نمیکند اگر يك شرکت مخصوصی برای این کار درست شود بهتر است مخصوصاً آن نظری که گرفته شد که خود کارگران هم برای تشویق به پس اندازی در این شرکت سهم باشند ملاحظه میفرمائید در سایر ممالک هم شرکت‌های متعددی هست برای آتش سوزی برای تجارت برای کارگران و چه و چه و مانعی نداشت که

ما هم کارهایمان را بیک شرکت واگذار کنیم یا دوشرکت و بالاخره دولت هم در این مورد نظری ندارد بسته بنظر مجلس است. اما اینکه آقای ثقة الاسلامی فرمودند و جزئیاتی را برای طرز معاملات و عمل شرکت بیان کردند بنده وارد آن جزئیات نمیشوم ولی بعقیده بنده هم نباید شرکت بیمه وارد یک معاملاتی که فرمودند بشود که خودش یک زمینی را بخرد و بفروشد و از این قبیل معاملات بکشد و اگر دیگری هم قرضی از شرکت گرفته و معاملات زمینی کرده و نفعی برده است این گناهی بر شرکت وارد نیست که چرا خودش نکرده در جاهای دیگر هم معمول نیست که شرکت های بیمه این معاملات را بکنند. عرض کنم راجع باین که شرکت بیمه ایران باید اینکار را انجام دهد یا یک شرکت دیگری تشکیل شود البته تمام پیشنهاد هائی که در شور اول از طرف آقایان میرسد میرود به کمیسیون و در این قسمت هم در کمیسیون در شور دوم مطرح میشود اگر مصلحت بود که شرکت علیحده باشد که در شور دوم کاملاً دلایل آن عرض میشود و اگر هم لازم نبود حذف میشود.

جمعی از نمایندگان - صحیح است - مذاکرات کافی است.

رئیس - پیشنهادات قرائت میشود: پیشنهاد آقای انوار:

پیشنهاد میکنم در ماده پنجم سطر سوم از ابتدای (و تا وقتی الی آخر ماده) حذف شود.

پیشنهاد آقای ملک مدنی

ماده ۵ را مطابق ماده ۵ پیشنهادی دولت پیش نهاد مینمایم.

پیشنهاد آقای فرمانفرمائیان

اصلاح ماده ۵ - از تاریخ تصویب این قانون شعبه مخصوصی باسم شعبه بیمه مخصوص کارگران در شرکت بیمه تأسیس کند الی آخر

رئیس - ماده الحاقیه از طرف آقای روحی پیشنهاد

شده است خوانده میشود.

ماده الحاقیه را پیشنهاد مینمایم:

حقوق هیئت مدیره شرکت بیمه از حد اکثر حقوقی که برای کارمندان عالی رتبه کشوری در قانون استخدام تعیین شده نبایستی تجاوز نماید.

رئیس - رأی گرفته میشود بورود در شور دوم موافقین برخیزند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد.

۵ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

جمعی از نمایندگان - ختم جلسه.

رئیس - آقای طوسی.

طوسی - آقایان توجه بفرمایند اولاً استدعا میکنم آقایانی که اصرار دارند لوایح بگذرد لطف بفرمایند و سه ساعت پیش از ظهر تشریف بیاورند که در همان موقع اکثریت باشد و جلسه تشکیل شود حالا عده از آقایان دیر تشریف میآورند و یکساعت و نیم بظهر جلسه تشکیل میشود بعد از ظهر هم که میشود آقایان اصرار دارند که جلسه ختم شود. **حمزه ناش** - همه ساعت نه اینجا هستند.

ثقة الاسلامی - همه آقایان اگر نباشند اکثریت اگر

ساعت نه هم نباشید ساعت نه و نیم حتماً اکثریت هست و اگر دیر جلسه تشکیل میشود جارت میکنم با مقام ریاست است که جلسه را دیر تشکیل میدهند و الا ساعت نه یا نه و نیم که اکثریت هست.

رئیس - خواهش میکنم آقای ثقة الاسلامی تقصیر را کردن خودتان بگذارید نه گردن رئیس از صبح یکساعت از موقعی که معین شده میگردد که خبر میدهند اکثریت هست وقتی هم که زنگ جلسه زده میشود یکساعت طول میکشد و ما اینجا می نشینیم تا اکثریت بشود و آقایان بهیچوجه این را ملاحظه نمیکنند وقتی هم که اینجا می آیند میروند بیرون می آیند تو و خیال کنید که خدای نخواستہ ناخوشی پیرمرد هارا گرفته اند. **جلسه آینده یکشنبه ۱۸ اردیبهشت چهار ساعت پیش از ظهر دستور لوایح موجوده.**

(مجلس بیست دقیقه بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری